

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum nr. 18/2013, um rannsókn samgönguslysa,
með síðari breytingum (EES-reglur, o.fl.)
(Lagt fyrir Alþingi á 145. löggjafarþingi 2015-2016.)

1. gr.

Eftirfarandi orðskýringar bætast við 3. gr. laganna, í rétttri stafrófsröð, svohljóðandi:

Alvarlegt sjóslys: Sjóslys, sem ekki telst mjög alvarlegt, sem leiðir til elds, sprengingar, ásiglingar, strands, skemmda vegna óveðurs, skemmda vegna íss, sprungu í bol eða gruns um galla í skipsbol, sem veldur;

- stöðvun aðalvéla, miklum skemmdum á vistarverum, alvarlegar bolskemmdir svo að skipið er ekki lengur haffært, t.d. þegar gat kemur á bolinn undir sjólínu; eða
- mengun (án tillits til magns); og/eða
- bilun með þeim afleiðingum að taka þarf skipið í drátt eða aðstoðar er þörf frá landi.

Flugatvik: Atvik, annað en flugslys, sem tengist starfrækslu loftfars og sem hefur eða getur haft áhrif á öryggi starfrækslunnar.

Mjög alvarlegt sjóslys: Sjóslys þar sem skip ferst, mannskaði verður eða meiriháttar mengun.

2. gr.

Við 2. mgr. 4. gr. laganna bætist ný málslíður, svohljóðandi: Við ákvarðanir um rannsókn skal nefndin m.a. taka tillit til alvarleika og umfangs samgönguslyssins eða samgönguátviksins, og annarra þátta sem skipt geta máli, auk þess hvaða lærdóm má draga af slíkri rannsókn og hversu líklegt sé að niðurstöður rannsóknar leiði til þess að komið sé í veg fyrir samgönguslys og samgönguátvik í framtíðinni.

3. gr.

Á eftir 11. gr. laganna kemur ný grein, 11. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Rannsóknarskylda vegna flugslysa og alvarlegra flugatvika.

Rannsóknarnefndin skal annast rannsókn í kjölfar flugslysa og alvarlegra flugatvika. Um rannsókn flugatvika fer skv. 2. mgr. 4. gr. laganna.

4. gr.

1. másl. 1. mgr. 15. gr. laganna orðast svo:

Lögsaga rannsóknarnefndar tekur til allra sjóslysa og sjóatvika þar sem íslensk skip eiga í hlut; sem eiga sér stað í landhelgi og innsævi Íslands; eða sem varða aðra verulega hagsmuni Íslands.

5. gr.

Á eftir 15. gr. laganna bætist við ný grein, 15. gr. a, ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Rannsóknarskylda vegna mjög alvarlegra sjóslysa og alvarlegra sjóslysa.

Rannsóknarnefndin skal annast rannsókn í kjölfar mjög alvarlegra sjóslysa þar sem á í hlut íslenskt skip, óháð staðsetningu slyssins; sem verða á íslensku yfirráðasvæði, óháð fána

skipsins eða skipanna sem hlut áttu að slysinu; eða þar sem verulegir hagsmunir Íslands eru í húfi, óháð staðsetningu slyssins og fána skipsins eða skipanna sem hlut áttu að slysinu.

Verði alvarlegt sjóslys skal rannsóknarnefndin framkvæma bráðabirgðamat á því hvort ástæða sé til að rannsókn fari fram eða ekki. Ákveði rannsóknarnefndin að efni séu til rannsóknar skal tilkynna um ástæðu þeirrar ákvörðunar í samræmi við málsmeðferð sem ráðherra mælir fyrir um í reglugerð.

6. gr.

18. gr. laganna orðast svo, ásamt fyrirsögn:

Þátttaka erlendra ríkja í rannsókn máls og samstarf við erlend ríki.

Rannsóknarnefnd samgönguslysa skal veita yfirvöldum í ríki, sem á mikilla hagsmuna að gæta af rannsókn, rétt til að taka þátt í rannsókn máls. Nefndin skal leita samkomulags við þau ríki þar sem mælt skal fyrir um þátttöku þeirra við rannsókn máls og, ef við á, hvaða ríki mun leiða rannsóknina.

Fulltrúar erlendra ríkja, sem eiga mikilla hagsmuna að gæta af rannsókn, skulu bundnir þagnarskyldu í samræmi við 9. gr. laga þessara.

Rannsóknarnefndin skal að öðru leyti eiga eins mikið samstarf og auðið er við þau ríki sem eiga mikilla hagsmuna að gæta í tengslum við rannsókn máls.

7. gr.

Á eftir i-lið 1. mgr. 27. gr. laganna bætast eftirfarandi stafliðir, svohljóðandi:

- j. aðrar skýrslur, yfirlýsingar, frásagnir og athugasemdir sem rannsóknarnefndin skráir við rannsókn máls;
- k. upplýsingum sem leiða í ljós deili á einstaklingum sem hafa borið vitni í tengslum við rannsókn máls;
- l. efni sem verður til meðan á rannsókn stendur, s.s. athugasemdir, drög, álit sem rannsakandi skrifar niður og álit sem látið er í ljós við greiningu upplýsinga;
- m. drög að bráðabirgðaskýrslum eða lokaskýrslum eða bráðabirgðayfirlýsingar.

8. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 32. gr.

- a. Á eftir orðunum „rannsókn máls með“ í 3. mgr. kemur: einfaldaðri skýrslu eða.
- b. Í stað orðsins „yfirlýsingu“ 2. málsl. 4. mgr. kemur: bráðabirgðaskýrslu eða bráðabirgðayfirlýsingu.

9. gr.

Við 35. gr. bætast eftirfarandi málsgreinar, svohljóðandi:

Rannsóknarnefndin skal, eftir því sem við á, gefa út tilmæli á grundvelli kannana, greininga á rannsóknnum, heildarniðurstaðna rannsókna eða öðrum aðgerðum.

Í tilmælum skal ekki kveða á um eða skapa forsendu fyrir skiptingu ábyrgðar eða sakar vegna samgönguslysa og samgönguátvika.

10. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 37. gr. laganna:

- a. Við 1. mgr. bætist nýr málsliður, svohljóðandi: Ákvörðun um að endurupptaka mál eða synjun um endurupptöku máls skal rökstudd sérstaklega.
- b. 2. og 3. mgr. 37. gr. laganna falla brott.

11. gr.

Gildistaka.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í innanríkisráðuneytinu. Með því eru lagðar til breytingar á lögum nr. 18/2013, um rannsókn samgönguslysa, með síðari breytingum. Breytingarnar stafa af innleiðingu tveggja EES-gerða um rannsókn samgönguslysa, þ.e. tilskipun Evrópuþingsins og ráðsins 2009/18/EB um setningu grundvallarreglna við rannsóknir á slysum á sviði sjóflutninga, og reglugerð Evrópuþingsins og ráðsins (ESB) nr. 996/2010 frá 20. október 2010 um rannsóknir og forvarnir gegn slysum og flugatvikum í almenningsflugum.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Tilskipun 2009/18 og reglugerð nr. 996/2010 hafa verið teknar upp í EES-samninginn og með lögum um rannsókn samgönguslysa var lagður grunnur að innleiðingu þessara gerða (Alþt. 2012-2013, A-deild, þingskjal 131 – 131. mál). Í kjölfar samþykktar laganna voru ákvæði tilskipunar 2009/18 innleidd með reglugerð nr. 763/2013, um störf rannsóknarnefndar samgönguslysa, og reglugerð nr. 996/2010 með reglugerð nr. 1248/2014, um rannsóknir og forvarnir gegn slysum og flugatvikum í almenningsflugum.

Þann 18. febrúar 2014 tilkynnti Eftirlitsstofnun EFTA (ESA) íslenskum stjórnvöldum að stofnunin hefði lokið samræmismati á innleiðingu tilskipunar 2009/18. Í ljós kom að ósamræmi var á milli íslenskra laga og reglugerða og efnis tilskipunarinnar. Í kjölfar samskipta íslenskra stjórnvalda og ESA var ákveðið að hefjast handa við leiðréttingu á innleiðingu tilskipunarinnar og er það gert fyrst og fremst með frumvarpi þessu en einnig er ráðgert að mæla fyrir um önnur atriði í reglugerð sem ráðherra setur.

Í samskiptum íslenskra stjórnvalda og ESA var vakin athygli á því að stofnunin hyggðist einnig kanna samræmi íslenskra laga og reglugerða og reglugerðar nr. 996/2010. Var því ákveðið að kanna hvort nauðsyn væri á að breyta lögum einnig vegna innleiðingar á reglugerðinni. Að mati ráðuneytisins eru nokkur ákvæði sem þarfnast breytinga á lögum um rannsókn samgönguslysa og eru þær því einnig lagðar til með frumvarpi þessu.

3. Efni frumvarpsins.

Í frumvarpi þessu eru lagðar til eftirfarandi breytingar og viðbætur við lög um rannsókn samgönguslysa:

1. *Skilgreiningar (1. gr.)* Lagt er til til að bætt verði við þremur nýjum skilgreiningum, þ.e. „alvarlegt sjóslys“, „mjög alvarlegt sjóslys“ og „flugatvik“.
2. *Sjónarmið við ákvörðun um rannsókn (2. gr.)* Lagt er til að bætt verði við lögin ákvæði sem mælir fyrir um að rannsóknarnefndin skuli taka tillit til ákveðinna sjónarmiða við ákvörðun um hvort efni séu til rannsóknar samgönguslysa eða ekki.
3. *Rannsóknarskylda (3. og 5. gr.)* Lagt er til að í vissum tilvikum samgönguslysa og samgönguátvika muni rannsóknarnefndin ekki geta ákveðið á sitt einsdæmi hvort af rannsókn verður eða ekki.
4. *Lögsaga nefndarinnar við rannsókn sjóslysa og –átvika (4. gr.)* Lögð er til breyting á ákvæði núgildandi laga um lögsögu rannsóknarnefndarinnar.
5. *Þátttaka erlendra ríkja (6. gr.)* Lagt er til að 18. gr. laganna um þátttöku erlendra ríkja í rannsókn sjóslysa og sjóatvika verði breytt.
6. *Gögn sem undanþegin eru aðgangi (7. gr.)* Við 27. gr. laganna, sem fjallar um takmarkanir á aðgengi að upplýsingum, er lagt til að bætt verði við fjórum nýjum tegundum af upplýsingum.

7. *Einfölduð skýrsla, bráðabirgðaskýrsla og bráðabirgðayfirlýsing (8. gr.)* Lagt er til rannsóknarnefndinni verði heimilað að ljúka rannsókn máls með einfaldaðri skýrslu. Um er að ræða einfaldari útgáfu af lokaskýrslu rannsóknar. Þá er einnig lagt til að rannsóknarnefndin gefi út bráðabirgðaskýrslu eða bráðabirgðayfirlýsingu ef ekki tekst að gefa út lokaskýrslu innan árs frá samgönguslysi eða samgönguátviki.
8. *Greiningarvinna (9. gr.)* Lagt er til að rannsóknarnefndin skuli, eftir því sem við á, gefa út tilmæli í öryggisátt á grundvelli kannana, greininga, heildarniðurstaðna eða öðrum aðgerðum.
9. *Endurupptaka máls að beiðni ráðherra og sérstakur rökstuðningur (10. gr.)* Lagt er til að felld verði brott heimild ráðherra til að beina því til rannsóknarnefndarinnar að endurupptaka mál ef fram koma ný gögn eða upplýsingar. Þess í stað er lagt til að nefndinni beri að rökstyðja sérstaklega ákvarðanir um að endurupptaka mál eða ekki á grundvelli hinnar almennu heimildar um endurupptöku mála.

4. Áhrif af efni frumvarpsins.

[...]

5. Samráð.

[...]

Athugasemdir við einstakar greinar.

Um 1. gr.

Með þessari grein er lagt til að bætt verði við þremur nýjum orðskýringum í 3. gr. laganna. Um er að ræða „alvarlegt sjóslys“, „mjög alvarlegt sjóslys“ og „flugatvik“.

Hugtakið „alvarlegt sjóslys“ er skýrt sem sjóslys, sem ekki telst mjög alvarlegt, sem leiðir til elds, sprengingar, ásiglingar, strands, skemmda vegna óveðurs, skemmda vegna íss, sprungu í bol eða gruns um galla í skipsbol sem veldur því að aðalvélar stöðvast, miklar skemmdir verða á vistarverum, alvarlegum bolskemmdum svo skipið er ekki lengur haffært, mengun eða bilun með þeim afleiðingum að taka þarf skipið í drátt eða aðstoðar er þörf frá landi. Skilgreiningin er fengin úr dreifibréfi siglingaöryggisnefndar Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar, MEPC.3/Circ.3, frá 18. desember 2008 en skilgreining tilskipunar 2009/18 á hugtakinu vísar þangað.

Með hugtakinu „mjög alvarlegt sjóslys“ er átt við sjóslys þar sem skip ferst, mannskaði verður eða meiriháttar mengun. Um er að ræða skilgreiningu sem finna má í kóða Alþjóðasiglingamálastofnunarinnar um rannsóknir á sjóslysum og atvikum á sjó frá árinu 1997, í uppfærðri útgáfu, en þangað vísar tilskipun 2009/18. Þess má geta að út er kominn nýr kóði frá Alþjóðasiglingamálastofnuninni, „Code of the International Standards and Recommended Practices for a Safety Investigation into a Marine Casualty or Marine Incident“, sem finna má í dreifibréfi MEPC.3/Circ.2, frá 13. júní 2008. Skilgreiningarnar eru hinsvegar þær sömu.

Að lokum er átt það hugtakið „flugatvik“ en með því er átt við atvik, annað en flugslys, sem tengist starfrækslu loftfars og sem hefur eða getur haft áhrif á öryggi starfsrækslunnar. Um er að ræða efnislega samhljóma skilgreiningu og finna má í reglugerð nr. 996/2010 og 13. viðauka við samþykkt um alþjóðflugmál.

Um 2. gr.

Sem fyrr segir er gert ráð fyrir að rannsóknarnefndinni beri að framkvæma rannsókn í ákveðnum tilvikum. Í tilskipun 2009/18 og reglugerð nr. 996/2010 er gert ráð fyrir að í öðrum tilvikum ákveði rannsóknaraðilar það sjálfir hvort rannsókn fari fram eða ekki. Við þá ákvörðun ber þeim hins vegar að taka tillit til ákveðinna sjónarmiða. Um er að ræða mat á

alvarleika og umfangi slyss eða atviks, aðra þætti sem skipt geta máli, hvaða lærdóm rannsóknaraðilar telja að draga megi af rannsókn og hversu líklegt þeir telja að niðurstöður slíkrar rannsóknar geti leitt til þess að komið sé í veg fyrir slys og atvik í framtíðinni. Með þessari grein er að finna sambærilegt ákvæði og fram koma í fyrrnefndum EES-gerðum en tekið skal fram að umrætt ákvæði felur ekki í sér tæmandi talningu á þeim sjónarmiðum sem nefndin skal hafa í huga við ákvörðun um rannsókn.

Um 3. gr.

Í 2. mgr. 4. gr. laga um rannsókn samgönguslysa er kveðið á um að rannsóknarnefndin ákveði sjálf hvenær efni eru til rannsóknar samgönguslysa og samgönguátvika. Ákvæðið undirstrikar stöðu nefndarinnar sem starfar sjálfstætt og óháð stjórnvöldum, öðrum rannsóknaraðilum, ákærvaldi og dómstólum, sbr. 3. mgr. sömu greinar.

Í reglugerð nr. 996/2010 segir hins vegar í 1. mgr. 5. gr. að öll flugslys og alvarleg flugatvik skulu sæta öryggisrannsókn. Þá er yfirvaldi öryggisrannsókna í sjálfvald sett að ákveða að rannsaka önnur flugatvik, sbr. 4. mgr. sömu greinar.

Í bréfi ESA er gerð sú athugasemd varðandi skyldu aðildarríkja að rannsaka mjög alvarleg sjóslys og alvarleg sjóslys. Að mati ESA er það ekki nægilegt til að tryggja að rannsókn fari fram í slíkum tilvikum að mæla fyrir um að nefndin skuli ákveða sjálf hvenær efni séu til rannsóknar. Lítur ráðuneytið svo á að athugasemdir ESA varðandi rannsókn sjóslysa eigi við um rannsókn flugslysa, að breyttu breytanda. Það er því lagt til að kveðið verði sérstaklega á um skyldu rannsóknar-nefndarinnar að rannsaka flugslys og alvarleg flugatvik. Um önnur atvik fari eftir heimild nefndarinnar, sbr. 2. mgr. 4. gr.

Um 4. gr.

Um lögsögu rannsóknarnefndar samgönguslysa vegna sjóslysa og sjóatvika er fjallað í 15. gr. laganna. Þar segir að lögsaga nefndarinnar taki til allra íslenskra skipa og allra erlendra skipa í siglingum að og frá Íslandi þegar sjóslys og sjóatvik varðar íslenska hagsmuni. Ákvæðið er efnislega sambærilegt og 1. mgr. 5. gr. laga nr. 68/2000, um rannsókn sjóslysa.

Í tilskipun 2009/18 er mælt fyrir um gildissvið hennar í 2. gr. Nær tilskipunin til sjóslysa og sjóatvika þar sem skip, sem sigla undir fána aðildarríkja Evrópska efnahagssvæðisins, eiga í hlut, sem eiga sér stað í landhelgi og innsævi aðildarríkjanna, eins og það er skilgreint í hafréttarsamningi Sameinuðu þjóðanna, eða sem varða aðra verulega hagsmuni aðildarríkjanna. Hið íslenska ákvæði er því takmarkaðra en gildisviðsákvæði tilskipunarinnar. Er því lögð til breyting á ákvæði 1. máls. 1. mgr. 15. gr. til samræmis við gildissvið tilskipunarinnar.

Um 5. gr.

Eins og fjallað var um í skýringum við 3. gr. frumvarpsins ákveður rannsóknarnefndin sjálf hvenær efni séu til rannsóknar samgönguslysa og samgönguátvika. Með tilskipun 2009/18 ber aðildarríkjunum að tryggja að í tilviki mjög alvarlegra sjóslysa og alvarlegra sjóslysa fari fram öryggisrannsókn. Að mati ESA er ákvæði 2. mgr. 4. gr. laga um rannsókn samgönguslysa ekki nægilegt til að tryggja innleiðingu þessara krafna. Með þessari grein er því lagt til að rannsóknarnefndin annist rannsókn í kjölfar mjög alvarlegra sjóslysa og framkvæmi bráðabirgðamat á því hvort ástæða sé til að rannsókn fari fram eða ekki. Um önnur sjóslys og sjóatvik fer eftir 2. mgr. 4. gr. laganna.

Um 6. gr.

Með þessari grein er lögð til breyting á 18. gr. laganna sem mælir fyrir um þátttöku erlendra ríkja í rannsókn máls. Mælt er fyrir um meginreglur um þátttöku erlendra ríkja í rannsókn máls en útfærslan skal nánar ákveðin í reglugerð, sbr. e-lið 40. gr. laganna.

Um 7. gr.

Með þessari grein er bætt við upptalningu gagna sem rannsóknarnefnd samgönguslysa er óheimilt að veita aðgang að eða upplýsingar um, sbr. 1. mgr. 27. gr. laganna.

J-liður Í þessum lið er fjallað um aðrar skýrslur, yfirlýsingar, frásagnir og athugasemdir sem rannsóknarnefndin skráir við rannsókn máls. Um er að ræða gögn sem mælt er fyrir um í a-lið 1. mgr. 14. gr. reglugerðar nr. 996/2010 og a-lið 9. gr. tilskipunar 2009/18.

K-liður Í þessum lið er fjallað um upplýsingar sem leiða í ljós deili á einstaklingum sem hafa borið vitni í tengslum við rannsókn máls. Í reglugerð nr. 996/2010 og tilskipun 2009/18 er að finna ákvæði sem mæla fyrir um þessi gögn. Í reglugerðinni segir að „skrár“ sem leiða í ljós deili á einstaklingum séu undanskildar aðgangi og í tilskipuninni er mælt fyrir um „skýrslur“. Lagt er til að nota hugtakið „upplýsingar“ sem taki bæði til skráa og skýrslna auk annarra gagna sem leiða geta í ljós deili á einstaklingum sem borið hafa vitni við rannsókn máls.

L-liður Í þessum lið er fjallað um efni sem verður til meðan á rannsókn stendur. Um getur verið að ræða athugasemdir, drög eða álit sem rannsakandi skrifar niður eða lætur í ljós greiningu á upplýsingum. Um er að ræða sambærilegt ákvæði og fram kemur í d-lið 1. mgr. 14. gr. reglugerðar nr. 996/2010.

M-liður Í þessum lið er fjallað um drög að bráðabirgðaskýrslum og lokaskýrslum auk bráðabirgðayfirlýsinga. Um er að ræða sambærilegt ákvæði og fram kemur í f-lið 1. mgr. 14. gr. reglugerðar nr. 996/2010.

Um 8. gr.

Með þessari grein eru lagðar til tvær breytingar á 32. gr. laganna sem fjallar um lokaskýrslu rannsóknar slyss eða atviks.

Í fyrsta lagi er lagt til að rannsóknarnefndinni verði heimilað að ljúka rannsókn með útgáfu einfaldaðrar skýrslu í stað lokaskýrslu. Um er að ræða sambærilegt ákvæði og fram kemur í 1. mgr. 14. gr. tilskipunar 2009/18. Í núgildandi lögum er nefndinni heimilað að gefa út yfirlýsingu um lok rannsóknar eða bókun og er þessi valmöguleiki til viðbótar við þær heimildir. Þau tilvik sem útgáfa einfaldaðrar skýrslu koma til greina er t.d. ef sjóslys er ekki mjög alvarlegt eða alvarlegt eða, eftir atvikum, ef ekki er talið líklegt að niðurstöður rannsóknar verði til þess að komið verði í veg fyrir sjóslys eða sjóatvik í framtíðinni.

Í öðru lagi er lagt til að nefndinni verði gert að gefa út bráðabirgðaskýrslu eða bráðabirgðayfirlýsingu í þeim tilvikum þegar rannsókn lýkur ekki innan árs frá því að slys varð. Um er að ræða sambærilegt ákvæði og fram kemur í 2. mgr. 14. gr. tilskipunar 2009/18 og 7. mgr. 16. gr. reglugerðar nr. 996/2010.

Um 9. gr.

Með þessari grein er lagt til að rannsóknarnefndinni verði gert að gefa út, eftir því sem við á, tilmæli á grundvelli kannana, greininga á rannsóknnum, heildarniðurstaðna rannsókna eða öðrum aðgerðum. Um er að ræða sambærilegt ákvæði og fram kemur í 2. og 3. mgr. 17. gr. reglugerðar nr. 996/2010 og 2. og 3. mgr. 15. gr. tilskipunar 2009/18. Í slíkum tilmælum skal ekki kveða á um eða skapa forsendu fyrir skiptingu ábyrgðar eða sakar vegna samgönguslysa og samgönguátvika.

Um 10. gr.

Með þessari grein er lagt til að felld verði á brott 2. og 3. mgr. 37. gr. laganna. Um er að ræða ákvæði sem heimilar ráðherra, þegar sérstaklega stendur á, að fela rannsóknarnefndinni að rannsaka nánar tiltekið slys eða atvik eða sérstök atriði sem tengjast slysi eða atviki ef ný

gögn eða upplýsingar koma fram eftir að rannsókn er lokið. Um slíkar rannsóknir fer að öðru leyti eftir öðrum ákvæðum núgildandi laga.

Þessi heimild ráðherra var tekin inn í lög um rannsókn sjóslysa árið 2003, sbr. 5. gr. laga nr. 57/2003. Í athugasemdum sem fylgdu frumvarpi því er varð að lögum nr. 57/2003 sagði um þetta ákvæði:

„Ákvæðið er nýmæli og kveður á um það að samgönguráðherra geti falið rannsóknarnefnd sjóslysa að rannsaka nánar tiltekið sjóslys eða sérstök atriði sem tengjast slysi á sjó ef sérstaklega stendur á. Tilfni þessa nýmælis er að upp geta komið tilvik þar sem þess er farið á leit við samgönguráðherra, sem yfirmann siglingamála hér á landi, að leitað verði nánari skýringa eða aflað frekari gagna um tiltekið sjóslys, og þykir þá óhjákvæmilegt að ráðherra geti falið nefndinni að rannsaka eða kanna frekar sjóslys þar sem rannsókn er lokið, eða að rannsakað verði frekar tiltekin atriði varðandi einstök slys á sjó. Um er að ræða undantekningarákvæði sem ber að skýra þröngt. Tilvik þar sem ákvæði þessu yrði beitt eru til að mynda þegar ný gögn eða upplýsingar koma fram sem hefðu getað haft áhrif á niðurstöðu nefndarinnar.

Rétt er að benda á að þrátt fyrir þessa heimild er það á valdi nefndarinnar hvernig staðið yrði að slíkri rannsókn og hvernig slíkri rannsókn yrði lokið, en í þeim efnum mundi nefndin líta til sjálfstæðis síns með sama hætti og í þeim tilvikum þegar nefndin hefur rannsókn að eigin frumkvæði.“ (*Alþt. 2002-2003, A-deild, bls. [...]*).

Í erindi Eftirlitsstofnunar EFTA voru gerðar athugasemdir við þetta fyrirkomulag. Þar sagði að rauði þráður tilskipunarinnar væri sú skylda aðildarríkja að tryggja að öryggisrannsóknir væru á ábyrgð óhlutdrægs og sjálfstæðs aðila. Að mati stofnunarinnar gengur slíkt fyrirkomulag gegn sjálfstæði nefndarinnar.

Það er mat ráðuneytisins að athugasemdir ESA við þetta fyrirkomulag eigi við rök að styðjast. Slík heimild ráðherra getur gengið þvert á ákvarðanir nefndarinnar um að opna endurupptaka mál. Þá er ekki að finna sambærilega heimild í norskum né dönskum lögum.

Komi upp sú staða að leitað sé eftir endurupptöku er nefndinni heimilt að endurupptaka mál, sbr. 1. mgr. 37. gr. laganna.

Á móti því að fella brott heimild ráðherra í 2. og 3. mgr. 37. gr. laganna er lagt til að rannsóknarnefndinni verði gert að rökstyðja sérstaklega ákvarðanir sínar um endurupptöku eða synjun á endurupptöku.

11. gr.

Þessi grein varðar gildistöku laganna og þarfnast ekki sérstakrar skýringar.